

Homoseksualiteit & Bijbel

Themastudie

Beste kringleden,

Als Westerkerkgemeente bezinnen we ons al geruime tijd over omgaan met homoseksualiteit. De afgelopen twee jaar is het onderwerp tijdens meerdere gemeenteavonden aan de orde geweest. Misschien was U/je erbij. In november 2023 heeft de kerkenraad een aantal beleidsuitspraken over dit onderwerp gedaan, aan de hand van een opgestelde notitie.

Uit de reacties is gebleken dat er heel wat gemeenteleden zijn die moeite hebben met de genomen besluiten, voor de één gaan ze te ver, voor de ander niet ver genoeg. De vraag 'Hoe gaan we met betrekking tot dit vraagstuk om met de Bijbel' roept verschillende reacties op.

Er is besloten om het komende half jaar binnen de gemeente verder in gesprek te gaan. Onder andere op die manier hopen we nog beter te in beeld te krijgen wat er leeft in de gemeente. Dat kan ons helpen wanneer de genomen besluiten in het najaar weer tegen het licht worden gehouden.

Er zijn dikke boeken en veel artikelen geschreven over dit onderwerp. We kregen een studie uit de Jacobikerk in Utrecht onder ogen, waarin in kort bestek een aantal hoofdlijnen worden geschetst. We denken dat ook leden van de Westerkerkgemeente met deze studie geholpen kunnen zijn.

Homoseksualiteit & Bijbel: vier benaderingen

Als het gaat om homoseksualiteit & Bijbel, merk je al snel dat de Bijbel door christenen op heel verschillende manieren wordt gelezen. Vaak ervaren we dat als ingewikkeld, want dat zou toch helemaal niet zo moeten zijn? Daarnaast ervaren we onze 'eigen' benadering al snel als de meest voor de hand liggende en misschien wel meest 'Bijbelse' kijk op de dingen. Maar is dat wel zo? In deze studie proberen we vier verschillende manieren van omgaan met de Bijbel te verhelderen, op een zo eerlijk mogelijke manier. We proberen de kern van iedere benadering boven tafel te krijgen, te kijken naar wat er sterk aan is, maar ook eerlijk te zijn over mogelijke eenzijdigheden. Aan het einde geven we een aanzet van hoe een Bijbelse omgang met homoseksualiteit eruit zou kunnen zien.

1. De heiligheidsbenadering

De heiligheidsbenadering neemt haar uitgangspunt vaak in de wetgevende teksten van het Oude en het Nieuwe Testament. De Bijbel biedt ons als het gaat over homoseksualiteit een duidelijk, helder en voor alle tijden en alle mensen geldig moreel kader. Alleen binnen deze, door God gegeven orde, komt het mensenleven werkelijk tot bloei. Cruciale Bijbelteksten voor deze benadering zijn bijvoorbeeld Leviticus 18:22 en 20:13; Romeinen 1:26; 1 Kor. 6:9-10 en 2 Petrus 2:7. De kracht van deze benadering is haar oprechte zorg voor heiligheid en zuiverheid en haar verlangen om de Bijbel serieus te nemen als een gezaghebbend boek, ook waar ze dingen zegt die in bepaalde tijden en culturen als tegendraads worden ervaren. Een zwakte van deze benadering is haar neiging tot

overaccentuering van bepaalde thema's ten koste van andere. Teksten over thema's als het heffen van rente, omgaan met geld en bezit, sociale gerechtigheid etc. worden immers over het algemeen lang niet zo strikt geïnterpreteerd. Het portret van de kerk dat een eenzijdige heiligheidsbenadering oplevert, laat een kerk zien die kiest voor duidelijkheid, maar die ook neigt naar wettisch denken en in de praktijk zelfs bereid blijkt het lichaam van Christus te scheuren (paradoxaal genoeg omwille van het huwelijk, terwijl het huwelijk in het Nieuwe Testament juist beeld van de eenheid tussen Christus en de gemeente is!). Een vraag die overblijft is deze: Hoe is het uit te leggen dat de vragen rondom homoseksualiteit zó belangrijk zijn geworden dat ze scheuring in het lichaam van Christus veroorzaken?

2. De koninkrijksbenadering

De koninkrijksbenadering neemt haar uitgangspunt in de centrale prediking van Jezus: 'De Geest des Heren is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd; Hij heeft Mij gezonden, om aan armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen, die gebroken zijn van hart; om aan gevangenen te prediken loslating, aan blinden het gezicht, om verslagenen heen te zenden in vrijheid; om te prediken het genadejaar des Heren'. Jezus rept in zijn prediking met geen woord over homoseksualiteit, concludeert men. Discussies over homoseksualiteit overschaduwden wellicht waar het werkelijk over zou moeten gaan in de christelijke gemeente. Cruciale Bijbelteksten in deze benadering zijn de hierboven geciteerde woorden Lukas 4:18,19; teruggrijpend op profetenteksten als Jesaja 42:7, 49:8 en 9 en Micha 6:8. De kracht van deze benadering is haar serieus nemen van de prediking van het Koninkrijk en haar oog voor het 'soortelijk gewicht' van ethische thema's. Het gaat in de Bijbel veel vaker over onderwerpen als recht, geld en verzoening dan over seksualiteit. De kracht van dit uitgangspunt is tegelijk ook haar zwakte. Met 'hier zou het niet over moeten gaan' lever je uiteindelijk geen eigen constructieve bijdrage. Het portret van de kerk dat naar voren komt als de koninkrijksbenadering leidend wordt in veel ethische thema's, laat een kerk zien die leeft vanuit sterke idealen, maar ongeduldig wordt als ze zich tóch moet verhouden tot thema's waar ze liever niet over praat. Een vraag die overblijft voor de koninkrijksbenadering is: Zou wat afleiding van de hoofdzaak lijkt niet juist een uitnodiging kunnen zijn om echt concreet werk te maken van wat het betekent om in het Koninkrijk van God te leven, waarbij dat Koninkrijk ook altijd iets contra-cultureels heeft?

3. De pastorale benadering

Het uitgangspunt voor de pastorale benadering ligt in de ervaring van (veel) homoseksuelen met de kerk. Die is lang niet altijd positief. De kerk heeft homoseksualiteit als gegeven veel te lang genegeerd, geen of weinig oog gehad voor de geestelijke nood van homoseksuelen en hen soms ronduit slecht behandeld. De pastorale benadering wijst graag op die gedeelten in de Bijbel die wijzen op Gods bevrijdende handelen in de levens van enkelingen – vaak juist degenen die buiten de boot dreigen te vallen. Cruciale Bijbelteksten zijn bijvoorbeeld Mattheüs 7:1 en 25:40; Lukas 18:9-14; Johannes 8:7 en Romeinen 3:23. Van deze benadering is de kracht haar nadruk op de liefde als de kern van het evangelie, haar zorg

voor de enkeling, haar eerlijkheid, realisme en geloof in God die juist omziet naar hen naar wie anderen niet omzien. Een zwakte van een benadering die sterk nadruk legt op individuele personen en hun verhaal is het gebrek aan aandacht voor het feit dat de kerk ook geroepen is zich in meer algemene zin over dingen uit te spreken. Een vrije hand voor de pastorale benadering zou als portret van de kerk een kerk opleveren die warm betrokken is op de zorgen, noden en wonden van mensen, maar zich in algemene zin niet of nauwelijks durft uit te spreken. Een vraag die overblijft voor de voorstanders van de pastorale benadering is deze: Wat betekent een oprecht heilig leven, wandelen met God, voor een homoseksueel persoon? Zijn er naast privacy en tolerantie wellicht ook nog andere waarden?

4. De emancipatiebenadering

De emancipatiebenadering heeft een scherp oog voor het feit dat alle mensen voor God gelijk zijn. Haar uitgangspunt is dat homoseksuele medemensen in geen geval anders benaderd mogen worden dan hun heteroseksuele broeders en zusters. Een kerk die dat wel doet, maakt zich schuldig aan discriminatie. Cruciale Bijbelteksten zijn bijvoorbeeld Genesis 1:17; Galaten 3:28. De kracht van deze benadering is haar nadruk op gelijkheid, gerechtigheid voor minderheden, en haar verlangen het evangelie als bevrijdend nieuws serieus te nemen. Een zwakte van deze benadering is dat ze zich gemakkelijk afhankelijk maakt van maatschappelijke actualiteit door bijvoorbeeld eenzijdig vanuit 'rechten' te denken. Als deze benadering de vrije hand zou krijgen levert dat als portret van de kerk een kerk op die strijdt voor gelijkheid en zich ontfermt over kwetsbare minderheden, maar zich soms amper onderscheidt van een seculiere, liberale agenda van emancipatie. Een vraag aan deze benadering is dan ook: Kun je voor de rest van de kerk aantonen dat je grootste zorg bestaat uit het trouw blijven aan God en niet in het meewaaien met de modetrend van het moment?

5. Een aantal conclusies

- Uit het bovenstaande blijkt dat er niet één 'Bijbelgetrouwe' benadering is, maar dat iedere benadering zijn eigen legitimiteit, kracht en zwakte heeft. Het is goed en eerlijk om dat te erkennen.
- Als er verschillende benaderingen bestaan, ligt het voor de hand dat al die benaderingen ook in onze gemeente aanwezig zijn. Dat is niet iets om ons voor te schamen. Het is goed nieuws dat er kerken bestaan waar verschillende zienswijzen naast elkaar mogen bestaan, bewust van elkaars tekortkomingen.
- Als de kerk het ene lichaam van Christus is (1 Korinthe 12, Johannes 17) en Christus de 'muur van vijandschap die scheiding maakte' heeft afgebroken (Efeze 2:14) en we het ondanks verschillen van inzicht niet met elkaar kunnen uithouden, vertellen we de wereld dat ons Evangelie niet waarachtig is.
- Een evenwichtige visie op homoseksualiteit probeert zoveel mogelijk de sterke kanten van de verschillende benaderingen te verenigen en de zwakke kanten te vermijden.

Om over door te praten/verder over na te denken/te doen

- Bestudeer de inleiding hierboven en bespreek met elkaar de verschillende benaderingen, inclusief de genoemde Bijbelteksten.
- Tot welke benadering voel je jezelf intuïtief aangetrokken? Welk antwoord zou je geven op de vraag die aan het slot van de beschrijving aan deze benadering wordt gesteld?
- Welke benadering staat ver(der) van je af? Waarom is dat?
- Wat betekent het voor je om het in een gemeente met elkaar uit te houden ondanks verschillen?
- Waaraan moet wat jou betreft een evenwichtige visie op omgang met homoseksualiteit voldoen?
- In hoeverre heeft deze Bijbelstudie je geholpen of verrijkt in je meningsvorming t.a.v. dit onderwerp?
- Is er iets dat je n.a.v. deze Bijbelstudie verder nog wilt teruggeven aan de kerkenraad?

Reacties kunnen tot 1 juli worden gestuurd naar Nico Wolswinkel, nicowolswinkel57@gmail.com

Bovenstaand materiaal is afkomstig van de Jacobikerk in Utrecht.